

I can't believe I still have to protest this shit:
Feministisk plakatsbyg er ikke så god, som
den kunne være

Plakat af J. Howard Miller for Westinghouse, 1943.

Foto: Public domain

Lone Kühlmann 08.03.2023

KVINDERNES INTERNATIONALE KAMPDAG // ANMELDELSE – Plakater har i alle år været en nem og billig måde at få sit budskab ud på, og det er en god ide at lave en bog med historiske feministiske plakater. Kvindekampen har ikke mindst udspillet sig i det offentlige rum, og en plakat er et godt middel til at fange opmærksomheden, skriver Lone Kühlmann. Hun synes dog, at plakatsbygen har flere fejl og mangler, som hun ærgrer sig over.

I CAN'T BELIEVE I STILL HAVE TO PROTEST THIS SHIT

Af Jessica Hallbäck

Gutkind

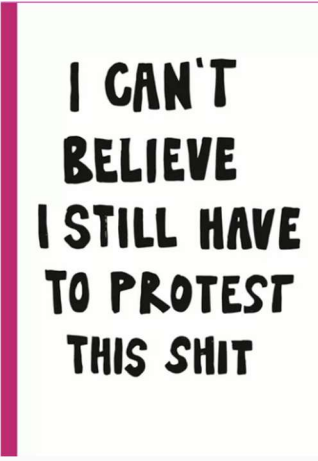
40 sider, 249,95 kr.

Er udkommet

Den svenske feminist Jessica Hallbäck har taget titlen fra en hjemmelavet plakat ved den store anti Trump march i Washington i 2017. Plakaten med den manende tekst "I can't believe I still have to protest this shit" gik viralt, og nok især for min generation (1945) udtrykte den både frustration og fortsat kampvilje.

Desværre er titlen nær ved at være det bedste ved bogen. Forfatteren foreslår, at man forsigtigt hiver sine yndlingsplakater ud af bogen og hænger dem op. Det er formentlig derfor, at plakaterne er trykt med den forklarende tekst på bagsiden.

Men det er ikke særligt læservenligt, at man hele tiden skal bladre om for at se den plakat, man læser om. Det ville være mere hensigtsmæssigt at have tekst og plakat på samme opslag. Desuden er bogens billeder ikke i nærheden af at have plakatstørrelse.

**I CAN'T
BELIEVE
I STILL HAVE
TO PROTEST
THIS SHIT**

Bogens omslag, Gutkind.

Det nævnes ikke, at det skete i København

Jeg har ikke set den originale svenske bog, og det fremgår ikke, om den danske udgave er revideret, så den fremstår mere dansk, men det vil jeg tro. Så meget desto mærkeligere er det, at vi i teksten får at vide, at kvindernes internationale kampdag blev etableret på den tyske kommunist og kvinderetsforkæmper Clara Zetkins initiativ i 1910, men ikke at det skete i København.

Den anden socialistiske kvindekongference fandt sted i Folkets Hus på Jagtvej 69 i København i august 1910 og vedtog med stort flertal at indføre en international kampdag for at gøre opmærksom på kravet om stemmeret for kvinder. Det var da nok værd at nævne. Ovenikøbet i det hus, der siden blev berømt som Ungeren og endte med at blive revet ned under stort postyr.

Kampdagen var i udgangspunktet en socialistisk mærkedag. Først efter 1. verdenskrig blev man enige om en fælles dato, 8. marts, som igen de fleste steder røg ud i glemslen i de tumultariske år i 30'erne og under 2. verdenskrig. Det var først i forlængelse af FN's kvindeår i 1975, at medlemmerne vedtog, at 8. marts skulle markeres officielt som international kvindedag.

Bortset fra det er det interessant at sammenligne de danske og de tyske plakater for kvinders stemmeret. Den klassiske danske med den knælende unge kvinde med et guldhorn kender vi bl.a. fra billeder af Kvindeoptøget for at takke for valgret i 1915.

Dansk Kvindesamfund, 1911, Anna Munch (Gutkind)

Ifølge Dansk kvindesamfund symboliserede plakaten ”det beskedne arbejdende samfund af danske kvinder, som drog kvindesagens guldhorn op af tidens muld i 1871”. Det er lidt af en tilsnigelse. Dansk Kvindesag blev godt nok grundlagt i 1871, men først i 1906 var foreningen kommet så vidt, at de samlet kunne gå ind for at arbejde for kvinders stemmeret.

I 1886 havde et radikalt mindretal fået tilføjet til formålsparagraffen, at de arbejdede for *ligeberettigelse* i familie, samfund og stat. Det var for radikalt. Flertallet kunne ikke gå ind for stemmeret til kvinder, så på det næste møde blev det rettet til, at man skulle arbejde på at *forbedre* kvindens stilling. Og det holdt altså til 1906.

Billedet er noget andet på en tysk plakat fra marts 1914, hvor en kampklar sortklædt kvinde svinger med en rød fane og en tekst, der proklamerer ”Frem med kvinders stemmeret”. Den er der ikke noget beskedent over. Alligevel måtte tyskerne vente yderligere fire år på kvindelig stemmeret. Det skyldes naturligvis også, at 1. verdenskrig startede i juli 1914 og først sluttede i november 1918. Samme måned indførte Tyskland almindelig og lige stemmeret for kvinder og mænd.

Heraus mit dem Frauenwahlrecht, 1914, Karl Maria Stadler (Gutkind)

Do women have to be naked to get into the Met. Museum?

Den mest kendte af alle plakaterne i bogen er nok den berømte ”We can do it!” fra 2. verdenskrig.

Det er den med en arbejdsklædt kvinde med et rødt hvidprikket tørklæde om hovedet, som spænder musklerne i en triumfrende vinkel. Plakaten kendes også under navnet *Rosie the Riveter*, eller på dansk *Nitteren Rosie*.

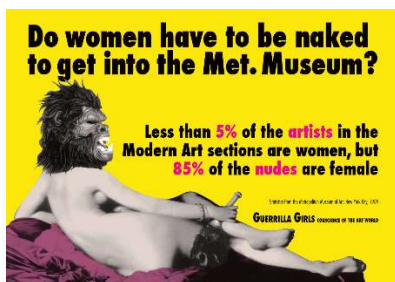

Af **J. Howard Miller** (1918–2004), ansat af **Westinghouse**.
Foto: Public domain

Sjovt nok handler den grundlæggende ikke om kvinderettigheder, men om at motivere kvinder i industrien til at give den en skalle, mens mændene var i krig. Den var ukendt i den brede befolkning, for den var oprindeligt skabt til virksomheden Westinghouse Electric til internt brug i 1943. Den blev først genopdaget i 1980'erne, hvor den til gengæld blev et stærkt visuelt symbol på kvinders styrke, og siden er blevet genfortolket i utallige versioner. Bl.a. som frimærke i 1999.

En af genfortolkningerne er også med i bogen. En plakat fra 2022 med en sort kvinde, en kvinde, hvor tørklædet er blevet til en hijab, og en hvid kvinde. Alle i den klassiske positur med den bøjede arm. ”We all can do it” hedder den, i en påmindelse om, at race, religion og kønsidentitet også spiller en rolle for menneskers muligheder.

En anden berømt plakat ”Do women have to be naked to get into the Met. Museum?” kunne senest ses i Danmark ved Arkens store udstilling *Kvinder i opbrud* i 2022. Det fremgår nu ikke af bogen, og det synes jeg godt, det kunne have gjort. Den stammer fra Guerrilla Girls, en aktivistgruppe af feministiske kunstnere, der fra 1985 protesterede mod museernes indkøbspolitik.

Do women have to be naked to get into the Met. Museum?, 1989, Guerrilla Girls.

Bl.a. talte de sig i 1989 frem til, at under 5 procent af de moderne kunstnere på Metropolitan Museum of Art i New York var kvinder, men at 85 % af de nøgne motiver *var* kvinder. Det kan også få mit pis i kog. Jeg kan huske, hvordan plakaten, der er en parafrase af Ingres' *Den store odalisk*, gjorde mig helt varm i kinderne, da jeg så den på Arken. Her har odaliskens bare fået en snerrende gorillamaske på, for medlemmerne af Guerilla Girls er anonyme. Formodentlig for ikke at skade et evt. salg af deres værker.

Der er 20 plakater med i bogen, flere af dem i øvrigt skabt af mænd. Men mænd kan også være feminister, som et andet berømt slogan lyder. Det er ikke nogen dårlig bog, men jeg synes, at den kunne være meget bedre, hvis forlaget havde ofret lidt mere omsorg på den. Som den fremstår nu, er der lidt for meget at ærgre sig over.

Som det fremgår.

[Læs mere om kvindernes internationale kampdag i POV her.](#)

anmeldelseFeministisk kunstKvindernes Internationale KampdagLone Kühlmann

Lone Kühlmann

Lone Kühlmann er journalist og forfatter. Hun har bestredet en række tillidsposter, bl.a. som formand for TV2Danmark 1995-99.